

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

นับเป็นความต้องการของมนุษย์ทุกคนที่ต้องการที่จะเกิดมาพร้อมกับสภาพร่างกายและจิตใจที่สมบูรณ์แบบ แต่อย่างไรก็ตามในสังคมไทยก็ยังพบว่า มีผู้ที่เกิดมาพร้อมกับความบกพร่องของร่างกายและจิตใจ และถึงแม้ว่าเขาเหล่านั้นจะเกิดมาด้วยความพร้อมของสภาพร่างกายและจิตใจก็ตาม คนเหล่านี้ก็มีโอกาสเสี่ยงที่จะเกิดความบกพร่องทั้งสภาพร่างกายและจิตใจได้จากการดำเนินชีวิตได้เช่นกัน ดังนั้นจึงควร “ดำเนินชีวิตด้วยความไม่ประมาท ”

จากสถิติของกรมการพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์พบว่า ในสังคมไทยของเรายังมีคนกลุ่มหนึ่งที่ต้องเผชิญกับปัญหาด้านสุขภาพซึ่งเกิดจากความกดดันของการดำเนินชีวิตจนทำให้สภาพจิตใจของเขายู่ในภาวะจิตไร้สำนึก ซึ่งเขาเหล่านี้เราจะไม่เรียกว่าเขาว่า “คนบ้า” แต่เราจะใช้คำว่าผู้มีอาการ “ป่วยทางจิต” แทนและคนกลุ่มนี้ควรได้รับการดูแลรักษาในสถานที่ที่สามารถจะบำบัดอาการป่วยทางจิตของบุคคลเหล่านี้ให้หายขาดหรือดีขึ้นเป็นลำดับ

สถานที่นี้คือสถานสงเคราะห์ที่มีกระจายอยู่ทั่วประเทศ และเป็นสถานที่ที่จะให้การดูแลบำบัดรักษา ทั้งคนพิการ และจิตบกพร่อง คือ บุคคลเหล่านี้ คือผู้ที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ เพราะความไม่สมประกอบของร่างกาย และผู้ที่มีจิตบกพร่อง ขาดคุณสมบัติที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่น และเมื่อคนเหล่านี้ได้รับการบำบัดหรือรักษาในสถานที่นี้แล้ว เขาจะหายขาดจากโรคที่เป็นอยู่ และเขาสามารถที่จะใช้การพิการของร่างกายในการดำรงชีวิตเยี่ยงคนปกติหรือไม่ วิธีการที่ใช้บำบัดมีอะไรบ้างและเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้างกับคนเหล่านี้

ชีวิตของคนกลุ่มหนึ่งที่พวกเขาไม่สามารถอยู่ในโลกของความเป็นจริงได้พวกเขาต้องหนีไปสู่โลกของจิตประสาท และในขณะเดียวกันก็มีคนอีกกลุ่มหนึ่งพยายามที่จะนำพวกเขา กลับเข้ามาสู่การยอมรับของสังคม คนส่วนใหญ่จะเรียกพวกเขาว่า “คนบ้า” แต่สำหรับผู้วิจัยขอเรียกพวกเขาว่า “ผู้เจ็บป่วย” ถ้าหากไม่คิดอะไรมากที่นี่ก็เป็นแค่สถานสงเคราะห์ที่คอยให้

ความช่วยเหลือ ผู้คนที่เจ็บป่วยพิศมัยการ ไม่สามารถที่จะช่วยเหลือตนเองได้แห่งหนึ่ง แต่ถ้าหากย้ายความคิดไปอีกด้านหนึ่ง ที่นี้ก็ไม่ได้ต่างจากดินแดนหรือ โลกเฉพาะของคนประเภทหนึ่ง ที่ถูกวินิจฉัยว่าไม่มีความสามารถหรือว่าขาดคุณสมบัติ ที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมปกติได้อันเนื่องมาจากความเจ็บป่วย เป็นความเจ็บป่วยที่พวกเขาย้ายจากฟากของคนปกติข้ามเส้นบางระหว่างความดีกับความบ้ามาเป็นผู้ป่วยจิตประสาท

ดินแดนนี้เป็น โลกเฉพาะของคนที่ถูกวินิจฉัยว่าไม่สามารถอยู่ร่วมกับคนในสังคมปกติ และโลกภายนอกได้ จนต้องย้ายสังกัดจากสังคมภายนอกเข้ามาเป็นผู้ป่วยจิตประสาท ในสถานสงเคราะห์หวังทอง จ.พิษณุโลก ที่เป็นดินแดนใหม่ และเป็น โลกอีกใบหนึ่งของพวกเขา โดยเฉพาะผู้เจ็บป่วยในสถานสงเคราะห์แห่งนี้ มีความผิดปกติมาจากหลายสาเหตุ ทั้งคนที่ผิดปกติ เพราะยีนส์พันธุกรรมและเลือดเนื้อการกำเนิดผิดปกติเพราะถูกสังคมและคนร่วมสังคมทำร้าย จนกระทั่งกลายเป็นคนไม่ปกติ รวมถึงความผิดปกติที่เกิดขึ้นจากการทำร้ายตัวเองไม่ว่าพวกเขาจะเจ็บป่วยด้วยสาเหตุไหนก็ตามแต่ แต่พวกเขาก็ดูเหมือนที่น่าหวาดกลัว และถูกชิงชังรังเกียจจากคนทั่วไปในโลกภายนอก ซึ่งในทางกลับกันพวกเขาก็อาจ “กลัว” โลกกลัวคนที่คิดว่าตัวเองปกติ จนต้องหลบหนีออกจากโลกปกติ เข้าไปอยู่ในโลกจิตประสาทของตัวเอง ใครหลายคนอาจคิดว่าชีวิตของพวกเขาไร้ค่าเป็นเพียงเศษชีวิต แต่สำหรับในสถานสงเคราะห์แห่งนี้ พวกเขาคือมนุษย์ มีความเป็นชีวิตที่จะต้องช่วยกันเยียวยากอบกู้ให้ได้ชีวิตที่ปกติกลับคืนมา แม้ว่าการเยียวยานั้น จะไม่ได้ทำให้พวกเขากลับมาหายเป็นคนปกติได้ แต่ก็ทำให้มีความสามารถมากพอที่จะกลับใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับสังคมภายนอกได้ ความสำเร็จสำหรับคนที่เข้ามาสู่สถานสงเคราะห์แห่งนี้คือการได้เดินออกไปจากประตูรั้วของสถานสงเคราะห์ออกไปใช้ชีวิตร่วมกับโลกภายนอกอย่างคนปกติทั่วไป

อย่างไรก็ตามก็ยังมีผู้เจ็บป่วยจำนวนไม่น้อย ที่ต้องยึดที่นี้เป็นเรือนตาย เนื่องจากไม่สามารถฟื้นฟูสภาพจิตใจให้กลับมาอยู่ในโลกแห่งความเป็นจริงได้ หรือบางคนที่สามารถฟื้นฟูได้ แต่เมื่อไปสู่โลกภายนอกก็พบว่า ตัวเองไม่ได้รับการต้อนรับ การต้องออกไปเผชิญโลกกว้างตามลำพัง ยิ่งทำให้รู้สึกแค้นแค้น ว้าเหว่ จนต้องหวนกลับเข้ามาอยู่ในสถานที่แคบ ๆ ที่มีรั้วกัน แต่เต็มไปด้วยความรักความอบอุ่น นอกจากนี้ก็มีอีกจำนวนหนึ่ง ที่ไม่มีความทรงจำหลงเหลืออยู่ ไม่มีปัจจุบัน ไม่มีอนาคต ไม่รู้ที่มาที่ไป เลยจำต้องยึดที่นี้เป็นเรือนตาย เช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตามก็มีผู้เจ็บป่วยจำนวนไม่น้อย ที่เข้ามาที่นี่แล้ว ได้รับการเยียวยาฟื้นฟูและได้รับการต้อนรับคืนสู่สังคมปกติ จากชีวิตที่เคยอยู่อย่างเป็นภรรักษ์กลายเป็นคนที่

สามารถช่วยเหลือคนอื่นได้ การวิจัยครั้งนี้ติดตามเรื่องราวของคนที่ถูกวินิจฉัยว่าเป็นโรคจิตประสาท จนต้องเข้ามาฟื้นฟูพักพิงและถูกกักให้อยู่ อยู่ในโลกเฉพาะที่เป็นทั้งโลกจริงและโลกหลอน

อาจเป็นไปได้ว่าโลกของความเป็นจริงของคนบางคนจะสุข เศร้า เสียใจ ผิดหวัง ทุกสิ่งทุกอย่างล้วนมากเกินไป ซึ่งนั่นทำให้หัวใจบอบช้ำ และเหลือทางออกของชีวิตไม่มากนัก หนทางเดียวที่จะประคับประคองจิตใจหรือจิตวิญญาณที่ผุกร่อนไว้ได้ ถ้าไม่ล้มเลิก ความเป็นจริงเสียก็จะต้องหนีความเป็นจริงไปให้ไกล หรือไม่มีความเจ็บปวด ผิดหวัง โศกเศร้า เสียใจ หรืออะไรก็ตามที่เป็นแรงกระทำต่อเรื่องราวต่าง ๆ ของแต่ละคนไม่เท่ากัน แต่ความสามารถที่จะแบกรับทนทานต่อเรื่องราวต่าง ๆ ของแต่ละคนไม่เท่ากัน นั่นจึงเป็นเหตุให้คนจำนวนหนึ่ง ต้องสร้างโลกเสมือนมาสวมทับ โลกความเป็นจริงของชีวิตไว้เพื่อหนีความเป็นจริงของชีวิตนั้น เข้าไปสู่โลกของความคิดและจิตประสาท

แน่นอนผู้ป่วยทางจิตหลายร้อยคนมารวมตัวอยู่ในสถานที่เดียวกัน พวกเขาไม่ได้เดินมาเอง ส่วนมากตำรวจจะเป็นผู้นำมาส่ง รวมถึงญาติพี่น้องที่ไม่สามารถควบคุมพวกเขาได้ ศูนย์สงเคราะห์ จึงเป็นสถานที่ตำรวจนำมา คนรับสารสงเคราะห์จะเป็นพวกเร่ร่อนตามถนนเป็นที่ไม่น่าดูต่อ ผู้ที่พบเห็น บางครั้งก็จะนอนตามป้ายรถเมล์ นอนข้างถนน นอกจากจะไม่เป็นระเบียบต่อบ้านเมืองแล้ว พวกเขาจะอยู่ด้วยความลำบากถูกรังเกียจจากคนรอบข้างซึ่งมองไม่เห็นคุณค่าอะไรเลยจากตัวพวกเขา

ในสังคมภายนอกผู้ที่เข้ามาอยู่ในที่นี้อาจมีชีวิตเค็งคว้างระหกระเหิน ไม่ต่างจากเรือที่ขาดสมอและไร้หางเสือแต่ในสถานที่นี้ แม้ประตูของที่นี่จะเปิดไว้หรือไม่ได้ล็อกกุญแจ ก็จะไม่มีการผ่านออกไปข้างนอกโดยไม่ได้รับอนุญาต ซึ่งสิ่งที่กั้นพวกเขาไม่ให้ออกไป อาจเป็นกำแพงซึ่งมองไม่เห็นและหาไม่ได้ในสังคมภายนอกแต่สัมผัสได้ในสถานที่นี้ สิ่งนั้นที่ทุกคนรู้จักและเรียกว่า “ความรัก”

ในสมัยก่อนปัญหาคนไร้ที่พึ่งไม่ค่อยจะมีมากนัก เนื่องจากระบบสังคมดั้งเดิมที่ครอบครัวต่างช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ครอบครัวใดมีบุคคลพิการหรือผู้ที่ประสบปัญหาช่วยตัวเองไม่ได้ สมาชิกครอบครัวก็จะช่วยกันอุปการะเลี้ยงดูอยู่ในครอบครัว นอกจากนี้ คนในชุมชนก็จะช่วยอุปการะด้วยการทำให้บุคคลที่มีปัญหาไม่ต้องออกไปดิ้นรน ขวนขวายเลี้ยงชีพด้วยการเร่ร่อนขอทาน แต่เมื่อจำนวนประชากรมากขึ้น การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม

ค่าครองชีพสูงขึ้น ครอบครัวยากจนเป็นจำนวนมาก ไม่สามารถอุปการะสมาชิกของครอบครัว ที่มีปัญหา เช่น พิกัด ทรานส์ เจ็บป่วยเรื้อรัง ไม่มีงานทำ ช่วยตัวเองไม่ได้ บุคคลเหล่านี้จึง มักเร่ร่อนออกจากชุมชนไปสู่เมืองเพื่อหาเลี้ยงชีพตามที่หาได้ ซึ่งมักจะไปเร่ร่อนและขอทาน ในที่สุด ปัจจุบันสภาพปัญหาคนไร้ที่พึ่งนับวันจะรุนแรงขึ้น เนื่องจากประชาชนในชนบทจำนวนมากอพยพเข้ามาหางานทำในเมืองมากขึ้น แต่เนื่องจากไม่มีความรู้ ไร้ฝีมือ จึงไม่มีงานทำ ขาดรายได้ ไม่มีที่อยู่อาศัย จึงต้องเร่ร่อนตามที่สาธารณะและส่วนหนึ่งเป็นคนขอทาน และ ในที่สุดแล้วคนไร้ที่พึ่งเหล่านี้ จะถูกส่งเข้ารับการสงเคราะห์ในสถานสงเคราะห์ (อ้างถึงใน สาลินี, 2543: 28)

กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นหน่วยงานของรัฐบาลที่มีภาระหน้าที่ในการจัดบริการ สวัสดิการสังคมและการส่งเสริม สวัสดิภาพของประชาชน โดยเฉพาะผู้เดือดร้อนและผู้ด้อยโอกาส เพื่อให้ดำรงชีวิตที่ดีและมีคุณภาพ และได้ให้ความสำคัญต่อการดำเนินงานแก้ไขปัญหาการเร่ร่อนขอทานตลอดมา โดยให้แสวงหามาตรการ ตลอดจนพัฒนาขบวนการดำเนินงานด้านต่าง ๆ มาโดยลำดับ เพื่อให้ พวกเขาได้หลุดพ้นจากการเป็นคนเร่ร่อนและคนขอทานให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ ด้วยการประกอบสัมมาอาชีพ และพึ่งพาตนเองได้ ทั้งนี้ก็โดยที่ได้ตระหนักว่าบุคคลเหล่านี้ ส่วนเป็นสมาชิกของสังคมหากพวกเขามีคุณภาพชีวิตที่ดีแล้ว ก็จะเป็นกำลังสำคัญของครอบครัว และพลังในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป (กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ, 2548)

ฝ่ายสงเคราะห์คนไร้ที่พึ่ง กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ มีการดำเนินงานแบ่งเป็น 2 งาน ดังนี้

1. งานสงเคราะห์และฝึกอาชีพ รับผิดชอบการจัดทำแผนและโครงการสงเคราะห์และ ฝึกอาชีพคนไร้ที่พึ่งและคนขอทาน การวินิจฉัยและวิเคราะห์ปัญหาความเดือดร้อนของคนไร้ที่พึ่ง ที่มาขอความช่วยเหลือในส่วนกลาง ตามหลักการสังคมสงเคราะห์ การพิจารณารับคนไร้ที่พึ่ง เข้าสถานสงเคราะห์ส่วนกลาง และประสานงานส่งเข้าสถานสงเคราะห์ในต่างจังหวัด และ การกำหนดรูปแบบและมาตรฐานของสถานสงเคราะห์คนไร้ที่พึ่ง การวางแผนและดำเนินการ ปรับสภาพและพัฒนาคนไร้ที่พึ่งและคนขอทานให้มีสมรรถภาพทางร่างกายและจิตใจดีขึ้น โดยการอาชีพบำบัดการทดสอบแนวถนน การจัดหลักสูตรการฝึกอาชีพสาขาต่าง ๆ การปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรการฝึกอาชีพให้เหมาะสม ทันสมัย และตรงกับความต้องการของตลาด

จัดหาวัสดุอุปกรณ์การฝึกอาชีพ ควบคุมมาตรฐานการฝึกอาชีพของสถานสงเคราะห์คนไร้ที่พึ่ง ทดสอบผลการฝึกอาชีพของสถานสงเคราะห์ต่าง ๆ ประสานงานจัดหางานให้ผู้รับการสงเคราะห์ ที่สำเร็จการฝึกอาชีพแล้วให้คำปรึกษาแนะนำการประกอบอาชีพแก่ผู้รับการสงเคราะห์และติดตามผล ผู้รับการสงเคราะห์ที่ออกไปประกอบอาชีพสาขาต่างๆ

2. งานควบคุมการขอทาน รับผิดชอบประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในการจัดทำแผน และโครงการควบคุมและจับกุมคนขอทาน ตามพระราชบัญญัติควบคุมการขอทาน พ.ศ. 2484 กำหนดแผนปฏิบัติการตรวจจับคนขอทานในส่วนกลาง จัดหน่วยเคลื่อนที่ออกสำรวจและจับกุม คนขอทานร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ส่งตัวคนขอทานเข้ารับการสงเคราะห์และฝึกอาชีพ ในสถานสงเคราะห์ (กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ, 2548)

ในปัจจุบันจะเห็นได้ว่าจำนวนคนไร้ที่พึ่งในสถานสงเคราะห์ เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ส่งผลให้ สถานสงเคราะห์คนไร้ที่พึ่งในแต่ละแห่งจะต้องรองรับจำนวนผู้รับการสงเคราะห์ที่เพิ่มมากขึ้น แต่เนื่องจากจำนวนบุคลากรที่ปฏิบัติงานมีจำนวนจำกัด การให้บริการในปัจจุบันจึงไม่ทั่วถึงและ เพียงพอแก่ผู้รับการสงเคราะห์ (กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ, 2548) ดังนั้นเพื่อให้การให้บริการ แก่คนไร้ที่พึ่งในสถานสงเคราะห์เหมาะสมกับสภาพการณ์ จึงต้องมีการปรับปรุงการทำงาน รวมทั้งจะต้องศึกษาความรู้ความเข้าใจของผู้ปฏิบัติงานในการทำงาน เพื่อให้การให้บริการแก่คน ไร้ที่พึ่ง ได้ตรงตามสภาพปัญหาและความต้องการที่แท้จริง

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาโลกของกลุ่มคนจิตประสาทไปทำความรู้จัก และตรวจสอบ ชีวิตของพวกเขาในโลกเฉพาะเป็นอย่างไร พวกเขาได้รับการปฏิบัติดูแลแบบไหนในการเยียวยา ความเจ็บป่วย รวมทั้งการใช้กิจกรรมบำบัดในการพัฒนาผู้รับการสงเคราะห์เพื่อที่จะนำคุณค่า และความหมายของชีวิตขึ้นที่เล็กที่สุดของมนุษย์คนหนึ่งที่จะมีกลับคืนมาได้อย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังรายละเอียดต่อไปนี้ผู้ศึกษาเข้าไปมีส่วนร่วมใช้ชีวิต ในสถานสงเคราะห์คนไร้ที่พึ่ง

1. การให้บริการผู้รับการสงเคราะห์

2. ประวัติ การกระทำ ความรู้สึก อาการทางจิตของผู้รับการสงเคราะห์
3. วิธีปฏิบัติ ดูแล และรักษาของเจ้าหน้าที่ต่อผู้รับการสงเคราะห์
4. กิจกรรมบำบัดในการฟื้นฟูเพื่อการเปลี่ยนแปลงผู้รับการสงเคราะห์
5. ภาวะผู้นำผู้ปกครองสถานสงเคราะห์วังทอง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นการแสดงผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ดังนั้นจึงคาดหวังว่า ประโยชน์อย่างยิ่งกับสถานสงเคราะห์อื่น และผู้ประกอบการต่าง ๆ จะได้นำ ผลการศึกษาครั้งนี้ เป็นข้อมูลนำไปปรับปรุงหรือจัดทำโครงการที่จะเป็นประโยชน์แก่ผู้รับการสงเคราะห์ของ สถานสงเคราะห์และเป็นแนวทางในการดำเนินงานแก่เจ้าหน้าที่ของสถานสงเคราะห์อื่น ๆ

เป็นแนวทางในการดูแล รักษา ปฏิบัติ ร่วมทั้งการนำกิจกรรมมาช่วยในการฟื้นฟูเพื่อช่วย ให้ผู้รับการสงเคราะห์มีอาการดีขึ้น รวมไปถึงการรับรู้ถึงประวัติ อาการทางจิตและชีวิตประจำวัน ของผู้รับการสงเคราะห์ เพื่อนำไปปรับให้ตรงกับสถานสงเคราะห์อื่น ๆ ได้

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตการศึกษานี้ใช้วิธีกำหนดสถานที่ศึกษาแบบเจาะจงเพียงแห่งเดียว คือ สถานสงเคราะห์วังทอง เพราะสถานสงเคราะห์แห่งนี้มีการร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน ร่วมกันรังสรรค์โครงการที่สามารถนำไปสู่กิจกรรมบำบัดฟื้นฟูคนไร้ที่พึ่ง

ประชากรและตัวอย่างการวิจัยคือผู้ที่อยู่ในสถานสงเคราะห์วังทองและผู้ที่เกี่ยวข้องกับ สถานสงเคราะห์วังทองซึ่งมีสถานะภาพเป็นผู้ให้บริการของสถานสงเคราะห์และผู้รับการสงเคราะห์

กิจกรรมบำบัดที่เกิดขึ้นภายในสถานสงเคราะห์คนไร้ที่พึ่งวังทอง และจากความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน หมายถึง ความร่วมมือขององค์กรสององค์กร ซึ่งองค์กรฝ่ายหนึ่งคือ ภาครัฐ “สถานสงเคราะห์วังทอง จังหวัดพิษณุโลก” และอีกฝ่ายหนึ่งคือ ภาคเอกชน “โรงคัดแยกขยะเพื่อรีไซเคิลวงษ์พาณิชย์” ซึ่งเป็นผู้ประกอบการด้านรีไซเคิลขยะ ระยะเวลาของการศึกษาเริ่มตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม 2548 ถึงวันที่ 30 เมษายน 2549 โดยผู้วิจัยเข้าไปมีส่วนร่วมใช้ชีวิตในสถานสงเคราะห์วังทอง ตลอดระยะเวลา 5 เดือน

กิจกรรมบำบัดฟื้นฟูผู้รับการสงเคราะห์ งานคัดแยกขยะเพื่อรีไซเคิลวงษ์พาณิชย์ งานธนาคารขยะ งานเจียรไนคริสตัล งานอิฐบล็อก งานทำลิ้นเตา งานประดิษฐ์กรรม งานก่อสร้าง ดนตรีบำบัด และ งานครัว

นิยามศัพท์

อาณาจักร หมายถึง เขตแดนที่อยู่ในอาณาเขตการปกครอง (พจนานุกรม, 2530) ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึงพื้นที่ภายในสถานสงเคราะห์วังทอง ประกอบด้วย บุคคลากรและผู้เกี่ยวข้องกับสถานสงเคราะห์วังทอง รวมถึง อาคาร สถานที่ วัสดุอุปกรณ์

วิถีชีวิต หมายถึง ความเป็นไปในการดำรงชีวิต และความเป็นอยู่ของบุคคลและผู้เกี่ยวข้องกับสถานสงเคราะห์วังทอง

ผู้รับการสงเคราะห์ หมายถึง ผู้รับการสงเคราะห์ที่อยู่ในสถานสงเคราะห์วังทอง

กิจกรรมบำบัดฟื้นฟู หมายถึง กิจกรรมที่เกิดจากการวางแผนร่วมกันระหว่างสถานสงเคราะห์วังทองกับผู้ประกอบการในการใช้กิจกรรมการทำงานอย่างหนึ่งอย่างใด เพื่อให้เกิดผลงานตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยให้ผู้รับการสงเคราะห์เป็นผู้กระทำ โดยให้ทำซ้ำๆ กันจนเกิดเป็นทักษะของผู้รับการสงเคราะห์ที่ได้กระทำ และเป็นผลงานที่ได้รับการยอมรับโดยผู้สอนหรือครูฝึก